

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno trisporno vrsto se plačuje: 6 kr. če se tiska 1krat, 5 " " " 2krat, 4 " " " 3krat. večje pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Vabilo.

Proti koncu prvega četrtletja uljudno prosimo vse one naše p. n. gg. naročnike, ki želé tudi v prihodnje sprejemati „Slov. Narod“, a jim naročnina poteče zadnjega tega meseca, naj do tje naročilo blagovolé ponoviti, da se njim dopošiljavanje ne pretrga in da mi vemo določiti, koliko iztisov nam je tiskati. Upamo, da nam občinstvo, ktero nas je do zdaj podpiralo, pomaga storiti še zadnji korak, kakor bomo od svoje strani vse storili, da zadostimo opravičenim željam našega občinstva, in da častno rešimo svojo nalogo, kolikor nam je to mogoče po sedanjih naših in našega naroda okoliščinah.

Denar se najceneje in najpriprosteje ter za našo administracijo najugodnejše pošilja po pošt-nih nakaznicah (postanweisung), ki se dobivajo na vsaki c. k. pošti.

Cena lista je kakor do zdaj v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 gld. — kr.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 gld. — kr.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

V Mariboru, 21. marca 1871.

„Slov. Narod.“

Avstrijsko ministerstvo.

I.

V nekterih dneh se razide državni zbor na velikonočno počitnice. Ministerstvu, ki je imelo s tem čudnim zastopništvom toliko nepovoljnega in na vse strani nehvaležnega posla, gotovo se vsaj za nekoliko časa odvali kamen od srca. Prva doba sedanjega ministrovanja je končana. Nam, ki smo brez malostnega nezaupanja pa tudi brez otročjega pričakovanja sedanje ministerstvo sprejeli in spremljali pri njegovem delovanju, naj bode dovoljeno še enkrat se ozreti na obljube novih ministrov in na vspehe njih delovanja — sine ira et studio.

Pri svojem nastopu je ministerstvo obljubilo, da bode „vse svojo moč stavilo v to, da si zasluži ime resnično avstrijske vlade za kronovine in dežele zastopane v državnem zboru.“ Na avstrijskem stališču smo stali in stojimo tudi mi; zaradi tega stališča smo že s početka novemu ministerstvu čestitali; s tega stališča hočemo soditi tudi dosedanje ministersko vedenje, dasiravno je naše avstrijsko stališče mnogo manj varno in hvaležno nego ministersko, kajti nam ne daje niti momentanske moči, niti nam ne obeta slavne imena v zgodovini, niti nam ne odpira upanja do mastnih penzij in visocih redov: naše avstrijsko čustvo nam nagradujejo k večjemu državni pravdniki — kako? je znano.

„V jako resnobnem času (hochernsten Moment) sprejemajo sedanji svetovalci kronini svoje odgovorne

poslove.“ Tako je Hohenwart s tovariši 7. februarja oklical v 38. šte. „Wien. Zeitg.“ in ves svet je resnici teh besed pritrdjeval. Za to pa je svet tudi po pravici pričakoval, da bode ministerstvo „jako resnobnemu času“ primerno delalo tem bolj, ker je smelo zagotavljati, da je „močno vsled zaupanja in obljubljenega mu podpore svojega vzvišenega gospodarja Nj. cesarskega in kraljevega Veličastva, ktero je bilo novi vladi natančni program njene delavnosti že potrdilo.“ Izvzemši ustavoverno svojbino je smelo poleg tega ministerstvo zaupno se „zanašati na domoljubno mišljenje ljudskega zastopništva in vsega prebivalstva.“ Uradna „Wien. Zeitg.“ nam je priča, da je nova vlada tacega domoljubnega mišljenja med prebivalstvom mnogo našla, našla seveda povsod z izrčnim pogojem, da bode ministerstvo res tudi delalo.

Predno se ozremo, kaj je vlada v istini storila za dobe svojega dvamesečnega delovanja, pogledimo preje, kaj je obljubila in kako je opravičila z dejanji tirjano zaupanje avstrijskih narodov. Tu naj še enkrat izrokamo, da od ministerstva v tem kratkem času nikakor nismo pričakovali čudežev; zanesljivo pa smo pričakovali, da se delo vsaj začne, kakor bi to tirjal „jako resnobni čas.“ Dva meseca v življenji države nista večnost, a nekaj sta vendar in vsaj začetki prihodnje delavnosti bi morali denes biti vidni.

„Ministri se lotevajo svoje naloge s trdnim sklepom, odločno in vztrajno pozivljati se (appelliren) na obče čutjeno nujno potrebo po državopravnem miru in plodunosni uredbi državne delavnosti“ — to obljubo beremo na čelu 38. šte. „Wien. Ztg.“ Bila je s tem izgovorjena velika beseda. Če kateri državi, treba je državopravnega miru zbegani Avstriji; če je kateri državi treba vrediti svojo gospodarsko delovanje, moramo v prvi vrsti imenovati našo Cislajtanijo. Hohenwart in tovariši so imeli čisto prav, ako so izrekli, da je potreba po vsem tem obče čutjena in nujna. Ravno ker je ta potreba tako obče čutjena in tako priznana nujna, zato se je prebivalstvo cislajtansko zaupno obračalo do novega ministerstva. A kaj je ministerstvo v tej zadevi do zdaj storilo? Za Boga, če izprašamo vse svoje srce in vse svoje obisti, ne moremo zaznamovati ni enega koraka. Odločno in vztrajno je obljubila vlada apelirati na prebivalstvo. Iz vsega vladnega vedenja ne bi mogli povedati niti enega odločnega poziva, da molčimo o vztrajnosti. Državopravni mir! Kako ga je vlada delala? Pri ustavovernežih à priori ni imela nobene zaslombe in jo ima denes manj, ko prvi dan svojega življenja. Ustavoverneže je Hohenwartovo ministerstvo razkačilo, kakor pred njim še nobeno ministerstvo in vsled tega vidimo v državnem zboru prikazni, ki se smejo v rednih in pravnih državah — da malo rečemo — imenovati vsaj nenavadne, nepričakovane. Mogoče, da vlada sedanjih nemških poslancev ne priznava kot prave zastopnike nemškega prebivalstva v Avstriji. Kaj je s tem nam in državi pomagano? Dokler ti ljudje nosijo svoje mandate, toliko časa so faktično pravni zastopniki nemške stranke v Avstriji, vlada mora z njimi računati in v istini tudi računati. Poguma ljudstvo samo vprašati, „apelirati na obče čutjeno nujno potrebo po državopravnem miru“ vlada nima niti odločnega, še manj pa vztrajnega. Vsaj pokazala ga ni. In ustavovernežem vlada še dela neke koncesije, stavlja se na njih stališče, ustavo hvali itd. — in vendar zastonj; kajti to, da Hohenwart sem ter tje ustavovernežem očita njih grehe, njih nedelavnost za dobe njihovega gospo-

dovanja, to je čedno za enkrat; akcijski program to ne more biti; zato je treba stvariteljnih misli in dejanj — teh pa do zdaj še nismo videli. Vlada se do zdaj ni skazala, da bi bila kôš le edino nemško-avstrijski stranki, kako bi bila kos rešiti mnogo večje splošno avstrijsko vprašanje! Okolo ustavovernežev hodi, kakor mačka okolo vrele kaše; Avstrijem se niti bližati ne upa.

Pa morebiti vlada „odločneje in vztrajneje apelira“ na druge avstrijske stranke? Kaj še! Apelirati se pravi bližati se z natančno izrečenimi željami, tirjavami in koncesijami. Je-li vlada kaj tacega storila proti kateri stranki? Nasprotno! Po svojih organih je z ozirrom na toliko razupite dogovore s českimi voditelji nevoljno izrekla, da Hohenwart nikogar ni klical k sebi, da pa tudi ni nobenega v rebra butnil, ako je ravno berače potrkal na njegova vrata. Se li to pravi „odločno in vztrajno apelirati“ na obče čutjeno in nujno potrebo po državopravnem miru? Pogledimo si česke novine, in videli bomo, da so zapustili svojo dobrohotno reservo in da so začeli očitno pisati proti vladi, očitati jej njeno nedelavnost, njene grehe, njeno neodločnost — o vztrajnosti ne more bili govora, nego o vztrajnosti v brezčrtežni nedelavnosti. Hohenwart se je na Koroškem naučil načela: Lai-lassen! Po zadnjem govoru Groholskega v državnem zboru, po izjavih poljskih novín Hohenwart v Galiciji med Poljaki še tiste zaslombe ni vedel najti, ktere si je pri njih bil svest Potocki, in Rusinom je na njih pritožbe in prošnje odgovarjal z ošabnim birokratičnim izgovorom: „Ich werde sehen, was sich für Sie thun lässt.“ Prosilec iz tacega odgovora že od nekaj bere in sliši žaljivi odgovor: Nič, celo nič!

O Slovencih lahko molčimo, ker Slovenci sami molčé, kakor da bi jih nikjer nič ne tiščalo, in ker sploh ne vemo, ali vlada sploh vé, da se imajo blagoslovi njenega delovanja razlivati tudi med narod slovenski, čegar želje menda še niso prodrle v ministerske kabinete.

Glodé prve obljube torej vlada ni storila nič. Naj se ne izgovarja, da ni imela časa. Polž je pač smel lesti 7 let čez planke in ko je sedmo leto padel nazaj, smel je zdihniti: Naglost ni nikjer dobra! Ali državopravno vprašanje cislajtansko ni — planka; ministri bi ne smeli biti polži; in ministerska kriza bi vsaj za dotične kroge morala biti nekaj več, nego ako se počasni polž prekucne v zeleno travo. In ko bi vse to bilo eno in isto, vlada se nikakor ne bode mogla po polževo izgovarjati, da naglost nikjer ni dobra, ker naglosti med njenimi lastnostimi še nismo našli!

Dopisi.

— τρσ. — Iz Ljubljane, 27. marca. [Izv. dop.]

Tudi ljubljanskim ustavovernežem so se sline cedile, da bi napravili nemško svečanost miru in zmage. Da bi se ta aranžirala, so si zvolili najzadnje društvo v Ljubljani, namreč nemški „Turnverein.“ V petek bi bila morala biti slavnost v Ehrfeldovem steklenem salonu; povabljen je bilo vse, kar je nemčurskega rodu, pevci, strelci, „feuerscheu“ itd. Pa vlada je to pozvedela ter poklicala dr. Stöckl-na k knezu Metternichu. Stöckl je sicer tajil zmagino svečanost, pa vse je bilo zastonj, nemčursko veselje je šlo po vodi. Tudi igra se je prepovedala, ktero ja neki „vatlar“, kteremu se še mleko za zobmi drži, stlačil in v kateri bi se bili zasramovali

prav surovo narodni voditelji, odbor katoliškega društva itd. Vlada je namreč rekla, da igra ni za rabo, ter nasproti §. 5 gled. reda od 14. novembra 1850, da Turnverein sploh nima pravice do gledališčnih predstav ter da iz vse te demonstracije ne bo nič. Vsled tega polom in škripanje s zobmi v nemčurskem Izraelu in strašno zelen žolč na kneza Metternicha. Vsi nemčurski doktorji in pravdniki leté vkup in v nedeljo je bilo grozovito posvetovanje ter skleneno, ka se bodo energično uprli. Dobro srečo! pa ne zabite, ka ne pomaga zvoniti, ko je toča že pobila. — Deželna vlada se je pa takrat obnašala prav s taktom, ker bi se bilo sicer nadejati, da bi bil Ehrfeldov salon priča enačih dogodkajev, kakoršni so se vršili v Baden pri Dunaji, v Zürich-u in Bukarest, kjer je bila leskova mast, zlomljene roke, razbite buče itd. jako dober kup. Da se pa omenjena igra ni igrala, bi se morali nemčurji vsi prek deželni vladi še zahvaliti, ker spada v tisto vrsto iger, ki imajo naslov: „Attentat auf den Menschen-verstand.“ — V malo dneh dobi Ljubljana novega župana c. kr. birokrata Laschana. Tagblatt, ki je bivšemu županu dr. Suppan-u že spisal nekrolog, nam morebiti za „pirhe“ prinese tudi životopis tega čudnega svetnika. Bomo saj vedeli, kaj in kako ter spoznali brezštevilne zasluge gosp. Laschana za občo korist, ktere vse obstojé le v tem, da ta gosp. vsak mesec potegne mastno penzijo in jo dene v žep. Pravijo sicer, da je mučenik za liberalno reč, pa tak mučenik bi bil vsak norec; pravijo, da je bil zbog tega penzioniran, ker je bil v Frankobrodu preliberalen. Za Boga! preliberalen in pa c. k. ali pa noč in dan. Mož, ki je pod Bachom postal vladin svetovalec, je v očeh nemčurjev preliberalen. Prosit! Pravijo, da bi bil več postal, da ni tako liberalen. Kaj pa še, ali že to ni preveč, ali nima že sedaj več kot dosti, zlasti, ker je bil ex officio penzioniran le zbog tega, ker baje ni bil za rabo. Mi mu čestitamo zarad enoletnega veselja in smo mu porok, da ne pozabimo nanj. Dr. Schaffer je pa močno obledel in močno se boje, da bi si kaj ne prizadel, kajti on nima ne trohice upa postati župan. Naj se tolaži, saj utegne v Udmatu postati kaj praznega in bolje je biti v Udmatu prvi nego v Ljubljani drugi itd. — Denes se je začel krojaški „strike“, vsi krojaški pomagači so opustili delo. Pomagači so v soboto popoldne povabili svoje mojstre v dogovore k Virantu, pa nikogar izmed mojstrov ni bilo in tako se ni bilo moč pogajati. Pomagači nameravajo napraviti krojaško družbo (asocijacio) in imajo tudi potreben kapital v rokah. Čudne pojme o „strike“ pa ima gosp. Gutt-

mann, ker je mislil to socijalno vprašanje s tem rešiti, da vse krojaške pomagače dene v zapor. O genijalnosti! — cs. **Iz Dunaja**, 28. marca. [Izv. dop.] Včeraj dopoldne so imeli državni poslanci dr. E. H. Costa, grof Barbo in Luka Svetec avdijenco pri presvitem cesarji, da bi njih Veličastvu predložili prošnjo za donesek za društvene namene in bi izročili vsa od „Matice“ na svitlo dana dela. Izročba je bila le de nomine, ne de facto, ker je število preveliko — do sedaj 18 delov, kar je matica izdala; tudi pri najvišem dvornem nastavnstvu so se le naznanila in ne najvišemu dvornemu nastavniku, ampak tajniku oddala. (Knjige so krasno v atlas vezane, s žametnim kinčem belo-modro, črno-žolto in višnjelo-belo in so gotovo na čast firmi Hohn v Ljubljani.) — Pri avdijenci sami je blagovolilo Nj. V. presviti cesar popraševati o namenih „Matice“ ter obljubiti donesek za društvene namene. Deputacija se je vrnila z najvišjo zadovoljnostjo iz dvora.

Politični razgled.

Obe zbornici državnega zbora te dni zborujete; gosposka zbornica se je poleg nekterih drugih malosti posebno zato zbrala, da je ministerstvu dovolila davke tudi meseca aprila pobirati po stari finančni postavi. V poslanski zbornici je minister Schäffle odgovarjal na nekatere interpelacije v železniških zadevah. Poslanska zbornica je na dalje potrdila postavu, da se imajo c. kr. davkarje na Českem rabiti za poslove okrajnih šolskih blagajnic, a je zavrgla nasvet, naj bi se tem blagajnicam posodilo 300.000 f. iz državne blagajnice, kteri bi se moral denar tekom leta 1871 vrniti. Na dalje je stala na dnevnem redu osnova postavu, koliko ima Ogerska več plačevati za skupne državne potrebe vsled tega, ker se vojaška krajina inkorporira ogerski civilni upravi. Državni zbor je stvar razmatraval samo iz finančnega, a nikakor ne iz državnopravnega stališča, češ da je vojaška krajina že del ogerske krone. Pri tem mišljenji sta poslanca Danilo in dr. Costa zastonj razlagala, da naša vlada dotične pogodbe z ogersko vlado ne sme poprej sklepati, predno je zaslišala mnenje toliko udeležene vojaške krajine same. Vojaška krajina je torej zopet kontumacirana in pogodba o njej se bode sklepala brez nje. Državni zbor pak je vendar milostivo izrekel, da se ima paziti pri tej pogodbi na pravice, ki jih ima kranjska dežela na nekatere okraje vojaške krajine. — Velikonočne prazniki obeh zbornic se menda še le pričnó, ko se zbornici izrečete v zadevi novaškega vprašanje, kar se go-

tovo zgodi te dni. Iz dotičnega odbora je čuti, da hočejo ustavoverneži tudi v tem vprašanji ministerstvu delati težave; vendar dotični odbor nikakor ni složnih misli. —

Kranjsko konstitucionalno društvo, čegar imenitni ud je tudi „slavnoznan“ deželni predsednik baronizirani Konrad, se je zopet enkrat blamiralo in mu je pečat na to blamažo pritisnil oni ustavoverni državni zbor, na ktere ga kranjski nemškutarji tako slepo prise-gajo. Omenjeno društvo je namreč državnemu zboru poslalo prošnjo, naj se volitve kranjskih državnih poslancev zarad zadržaja izvrstne adrese tega zbora spoznaajo za nepostavne. Odbor za potrjevanje volitev v državnem zboru ni ustregel želji kranjskih nemškutarjev, ampak je sklenil: „Z ozirom na to, da po §. 16. postavu 21. dec. 1867 št. 141. drž. zak. lista državni poslanci ne smejo od svojih volilcev sprejemati nobenih instrukcij, da torej sklep kranjskega deželnega zbora 30. avgusta 1870, naj se imajo kranjski državni poslanci strogo držati zadržaja isti dan v deželnem zboru sklenene postavu, nima za državne poslance nobene pravoveljavne moči, ker namerava omejevati (krčiti) mandat teh poslancev, torej tudi nima na veljavnost volitve nobenega vpljiva, z ozirom na vse to naj se kot veljavna prizna volitev poslancev: graf Margheri, Horak, Murnik, Svetec, graf Barbo in dr. Costa.“ — Brez vprašanja bode državni zbor sklep svojega odbora potrdil in kranjskim nemškutarjem ne ostaja drugega nego par nesrečnih zdihljajev po njih oskrunjenih novinah. Saj se vendar še ne suče svet po Dežmanovem komandu!

Mestni zbor tržaški je v svoji lastnosti kot deželni zbor 28. t. m. volil barona Jožefa Morpurgo za državnega poslanca.

Peterburški dopisnik „Pol.“ čisto naravno nahaja prijateljska čutila med pruskim in ruskim dvorom. Gledé Rusije in drugih Slavenov pa piše: „Ruska je dozdej dokazala s svojim vedenjem, da se prav nerada utika v slavenske zadeve, v odnošaje svojih sorodnikov. Brez dvombe se bode Rusija tudi za prihodnje tako vedla, ako jo kdo ne prisili, da bi morala zapustiti svoje ogledujoče stališče. Ako pa bi bila tako ali tako pozvana izreči se za zaščitnico slavensko in potegniti se za ravnopravnost svojih sorodnikov nasproti tlaččim jih plemenom, potem seveda bode Ruska prisiljena sprejeti nalogo v tem smislu. Tako v Rusiji sploh tolmačijo prijateljstvo med ruskim in pruskim vladarjem, tako mišljenje se bolj in bolj razširja v vseh mislečih krogih ruskega društva in preje ali kasneje se bode tako mišljenje oglasilo tudi v javnosti.“

Listek.

Francozi pod Napoleonom Bonapartom 1797. leta prvič na Slovenskem.

(Iz Vodnikovih „Ljubljanskih Novic“ 1797. leta.)
(Dalje.)

Veliki ponedeljek (10. mal. travna) so dali Francozi bolne cesarske soldate iz ljubljanskega špitala v Gorici prepeljati po taistih vozeh, kateri so kruh le-sem vozili.

Veliki torek (11. mal. travna) je šla pošta v Celovec, Trst ino Gorico; tudi je iz Trsta pošta prišla. — Novo mesto so Hrvatje oblegli. — Tekar je prišel povedat, da je Buonaparte se s princem Karlom zastopil, da sta na pet dni od boja prenehati zglihala.

Veliko sredo (12. mal. travna) slišimo, da so Francozi Reko vzeli.

Veliki četrtek (13. mal. travna) pak slišimo, da Hrvatje dolensko stran pod sabo imajo ino Francozov doli ne puste, tudi da so Reko Francozom spet vzeli.

Veliki petek (14. mal. travna) sta prišla dva cesarska oficirja iz Novega mesta s pismom od princa Karla, da je narejeno prenehanje od boja na neizgovorjen čas, ampak da mora štiri ino dvajset ur poprej boj napovedati ta isti, kateri ga bo hotel začeti, ino sta se dalje peljala proti Vrhniki, to

generalu Friantu povedat. En francoski komisar se je z njima peljal.

Veliko soboto (15. mal. travna) slišimo, da so Cesarski in Hrvatje notri blizu Postojine ino Trsta predrli.

(O Hrvatih pozneje „Ljubljanske Novice“ tako poročajo:)

Štajersko ino kranjsko mejo ohraniti ino hrvatske dežele varovati, tudi sovražnika ostrašiti, da bi dalje ne del, zato so Hrvatje Dravo, Savo, Gorjance in Metliko obstavili ino po dolgem noter do karolinske ceste trak soldatov potegnili.

Kazimir, obrstar sluinskega regimenta, mesto Reko je na suhem ino na morji tako obdal, da je na 10. dan malega travna Francoze, kateri so bili en teden poprej Reko vzeli, izgnal, 83 soldatov ino 3 oficirje Francozom ujel. Zvečer ob šestih je Reko vzel, potem še Francoze čez sveti Matija gnal, pri svetem Matiji 1000 Hrvatov postavil, tudi obljubil, da bode Francoze čez Lipo nazaj podil. Potem je Francoze popadel na 14. dan malega travna pri Trnovem na cesti proti Ljubljani. Iz Trnovega so bili Francozi noter do Postojine nazaj pobiti. Bilo je veliko mrtvih, 80 ujetih, 1 oficir ranjen, ino Francozi so se čez Razdrto v Lipavo nazaj potegnili; izgubili so en osemliberski štuk, dva voza strelne priprave ino konje. Cesarskih je bilo 5 mrtvih ino šestnajst ranjenih.

Na velikonočno nedeljo (16. malega travna) je prišel v Ljubljano francoski oficir od generala Bernadotta, kir je pisma na generala Frianta v Gorico

nesel ino povelje imel, tukaj v Ljubljani povedati, da je bil prvi preneh od boja na pet dni, potlej na drugo tri dni izgliban, zdaj ga pak Francozi ino Cesarski še dalje drže, ker nobeden neče drugemu boja naprej napovedati, ino da je vse upanje, da se bode v kratkem glihanje na mir s cesarjem začelo. General Buonaparte je v Gradci, Bernadotte v Bruki pri Muri, Massena v Ljubnem (Leoben); — kje pak Cesarski stoje, ni vedel ta oficir povedati; eni pravijo, da pri dunajskem Novem mestu. — Pošta je prišla iz Gradca po navadi, ne pak z Dunaja.

Oznaniło generala Frianta.

„Prostost. Enakost.“

„Žolnirščina laške dežele.“

„General Friant, poglavar čez francoske žolnirje v kranjski deželi.“

„Na Kranjce!“

„Poglavitni general Buonaparte ino njemu podložni general Bernadotte sta že s svojim oznanjenim poveljem vam izkazala taisto pravico ino dobroto, po katerih se ona vižata. Ona stavam obljubila, da vaša vera, premoženje ino vaše pršone bodo vsake škode ino zabave obvarovane. Vse to vam spet pritrjujem. Vi ste že dobrote le-teh dveh generalov izkušali, ker niste bili nobenemu davku podvrženi.“

„Kaj ne, da zavolj le-teh tako posebnih dobrot ste vi dolžni njima hvaležni biti? Vendar ona od vas nič nočeta imeti. Hočeta samo, da bi vi mirno in pokojno v hišah ostali; da bi vi nič ne imeli opraviti v

Iz Bukarešta se naznanja, da je ondašnja deželna komora razpuščena, a da v službi ostane ministerstvo, ki se je hotelo službi odpovedati. V ministerstvo je stopil general Tell kot minister bogočastja, in energični general Floresco kot vojni miniter. Bukarešt sam je miren.

Telegrami iz Pariza poročajo, da je mesto popolnem mirno. Ta mir je menda mir pred nevihto. Zdaj je jasno, da med Parizom in med francoskim narodnim zastopništvom ni mogoča nobena sprava. Narodna skupščina ni hotela pritrditi Louis Blancovi prošnji, naj bi izrekla, da so pariški župani in poslanci prav ravnali, ko so razpisali mestne volitve. S tem so ti župani in poslanci pahneni iz stranke legalne vlade, in v naročje upor. Upor sam se organizuje. V ponedeljek je v Parizu izmed 500.000 opravičenih volilcev jih 200.000 volilo novo mestno zastopništvo, katero prevzame vodstvo vsega upora. Iz teh števil se vid, kolikovšna je uporna stranka v Parizu. Zmerna stranka (300.000) volilcev se volitve ni udeležila. Izvoljeni so sami voditelji centralnega upornega odbora. Louis Blanc ni izvoljen, ker je posredoval med uporom in narodnim zastopstvom — dokaz, da Pariz noče ničesa vedeti o spravi. Novo pariško zastopstvo (90 glav) bode zdaj organizovalo kolikor mogoče krepek upor proti legalni vladi in narodnemu zastopu v Versailles. Zdaj že veje na vseh javnih poslopih v Parizu rudeča zastava in Pariz, ki je 5 mesecev oblegan stradal, bode v kratkem okušal prijetnosti notranje državljanske vojske, kajti tudi narodna skupščina se pripravlja na boj hoté sestaviti iz vojakv vratečih se iz vojnega jetništvanovo armado, ki bo imela Pariz pokoriti in upokojiti. Med tem skupščina sama vedno bolj vleče na monarhično stran in že se javno govori, da bodo nekteri republikanci morali izstopiti iz vlade in da jih nadomesté monarhisti. "Thiers sicer oporeka, da bi hotel on republiko pogrezniti, a ob enem pravi, da Pariz ne sme gospodovati, in da je on delaven, ka upor umori. Ob enem pa se tudi bere, da je princ Aumale prišel v Versailles gotovo s pošteno voljo seči po francoski kroni, katero mu narodni zastop hrčkone utegne ponuditi. Tako utegnemo doživeti na Francoskem najprvo državljanski boj, potem pa monarhično restavracijo. V očigled sedanjemu položaju ima pač prav francoski časnik "Soir", ako piše: "Cesar nam ni prusko orožje zapisalo na naše razvaline, to si zdaj zapisujemo z lastnimi rokami sami: Finis Galliae." — Dostaviti je le še, da je narodna skupščina vse pariške volitve z veliko večino iz-

rekla za neveljavne in da je s tem razpor popolen in jasen vsacemu. Stvari se bodo naprej razvijale, a veselo gotovo ne, niti za Francosko posebej, niti za človečanstvo sploh.

Brati je bilo, kakor da bi se bil hotel tudi Garibaldi s sinovi vred udeležiti upora v Parizu, postati celo vojaški zapovednik. Po novjših vestih so uporniki samo v zlo rabili Garibaldijevo ime.

Iz Madrida poroča telegraf prav burne novine, namreč: V Laridi so premagali in razkropili 60 glav močno Karlistovsko četo. 26. t. m. so skušali javni mir kaliti v Saragosi, Kordovi in Valenciji. Red je zopet napravljen. V Andaluziji se kaže republikanska agitacija, v baskijskih provincijah se javljajo karlistovske demonstracije.

Razne stvari.

* (Imenovanja.) Njegovo Veličastvo je okrajnemu glavarju v Tominu g. Andreju Winklerju, podelilo pri c. k. namestnji v Trstu izpraznjeno mesto namestniškega svétnika družega reda. Slovenci smemo s tem imenovanjem jako zadovoljni biti in je z njim izpolnjena nedavno izrečena želja našega goriškega dopisnika. — Drugo vprašanje je, kako je s sledečim imenovanjem: Minister notranjih zadev je imenoval dozda v ministerstvu notranjih zadev službujočega namestniškega koncipista Teodorja pl. Rinaldini za okrajnega glavarja I. reda na Primorskem. Ali ne bo Rinaldini preveč "Rinaldini" za Slovence? — Pravosodni minister je imenoval uradnega pisarja na možki jetnišnici v Ljubljani J. Nep. Kumerja za adjunkta te kaznilnice.

* (Uradniška spovednica.) Iz Ljubljane se nam piše: Deželna sodnija v Ljubljani: Prvosodnik dr. Andrej Lušin zna govoriti in pisati slovenski. Naddeželni sodnijski svetovalec Mataušek zna govoriti slovenski, pisati ne. Deželne sodnije svetovalci: pl. Raab zna govoriti samo kranjski. Kosjek govori samo kranjski, v tem jargonu posebno dobro krega. Perko pri konečni obravnavi zarenči po kranjski, sicer ne. Kapretz dobro govori in piše slovenski. Schmied zna govoriti in pisati slovenski in hrvaški, pa noče. Baron Rechbach govori in piše slovenski. Deželna sodnijska tajnika: Ljudevit Ravnikar govori in piše slovenski. Božič ravno tako. Deželni sodnijski pristavi: Ratek govori in piše slovensko. Šetina ravno tako. Ulčar ravno tako. Kancelijsko

osebje: Kancelijski ravnatelj Isatič govori le po kranjski. Kancelijski pristav Zupančič govori in tudi piše slovenski, če kaj dobi. Kancelijski pristav Baltič govori za silo slovenski. Oficijal Usar govori le po kranjski. Oficijal Reichel govori le po kranjski. Deželni zemljoknjižni urad: Ravnatelj Redanž govori le po kranjski, pa še to ne rad. Pristav Šiferer govori in piše slovenski po mogočnosti. C. k. državna pravdnija: Državni pravdnik Perše govori še precej slovenski. Namestnik Leitmeier govori slovenski precej dobro. Namestnik Kočev var govori in piše slovenski. Namestnik Viktor Zupančič še kranjski ne ume govoriti, na primer: dolžno pismo imenuje šuldski pisem. Za mesto delegirana sodnija: Predstojnik, deželne sodnije svetovalec Jeunika, govori in piše slovenski po mogočnosti. Vencovsky govori le po kranjski in to kot Čeh jako nerazumljivo. Pristav Čuček govori in piše še precej slovenski. Kancelijsko osebje: Ravnatelj, pl. Premerstein zna kranjski govoriti. Kancelisti: Jurman govori in piše slovenski še precej. Zemljik govori kranjski. Zemljoknjižni urad: Knjigovodja Martinec govori in piše slovenski za silo. Kancelist Čelešnik govori le po kranjski. Avskultanti pri deželni sodnji: Tomšič govori in piše slovenski. Vencajs govori in piše slovenski. Kuralt govori in piše slovenski. Veiglein še kranjski dosti ne zna. Cantoni zna le malo kranjski. Avskultanti pri za mesto delegirani sodnji: Nikomed Ravnikar govori in piše izvrstno slovenski in hrvaški. Ivan Nabernik govori in piše slovenski. Eduard Deu zna kranjski, pa govori le prisiljen. Ljubljanski advokati: Dr. Karol Ahačič govori in piše le bolj po kranjski. Dr. E. H. Costa govori in piše slovenski. Dr. Goldner še kranjski govoriti ne zna. Dr. Munda govori in piše slovenski. Dr. Pfeifferer le malo kranjski govoriti ume. Dr. Razlag govori in piše slovenski. Dr. Rudolf jo le po kranjski urezati zna, napisati pa še to ne. Dr. Sajovic govori slovenski, pa bi tudi precej pisati začel, če bi bila v c. k. pisarnicah slovenščina upeljana, ker je popolnoma zmožen. Dr. pl. Schrey zna slovenski pisati in govoriti, pa noče. *) Dr. Suppan ne zna slovenski. Dr. Zupan-

*) Prejšnji vrednik tega lista se še dobro spominja ranjkega očeta g. Schreya, ki mu je pri neki priliki rekel: Sehen Sie, ich kann unmöglich slovenisch schreiben, aber meine "Buben" werden's gewiss thun, weil sie's gelernt haben. G. Schrey je bil tačas pri finančni prokuraturi; blagi oče mu je nekoliko let kasneje umrl in izvrstni sin tako čast dela obljubam svojega očeta. Vredn.

le-ti vojski, katera bode v kratkem s srečnim mirom sklenena, ino da bi vi radovoljno dopolnili, kar bo vam k postrežbi francoske žolnirščine naloženo."

"Če pak, vse drugače kakor je upati, nekateri nebhvaležni ljudje svojo dolžnost pozabeči bi se podstopili vkup se spraviti ino se francoskim žolnirjem soper postaviti, bodo na narbolj strašno vižo pokorjeni, ino taisti, kateri bodo z orožjem v rokah ujeti, bodo precej umorjeni.

Le-ta štrafenga je hudobnim namenjena; nič zatorej dobri ino mirni ljudje se nimajo bati."

"Iz poglavitnega kvartirja tržaškega mesta na 28. dan germinala ali zelenarja v petem leti ene ino nerazdelne republike, ali na 17. dan malega travna." General Friant.

Nadaljevanje.

Od velike noči notri do velikonočne sobote (22. mal. travna) smo bili v dobrem upanji, da bo skoraj mir. Ljubljancei nazaj prihajajo; trojaški semenj je po navadi oklican; šole se imajo začeti; mir se nam od vseh krajev oznanjuje, ino upamo veselo pomlad doživeti.

V Gradec je prišel v soboto (22. m. tr.) poglavitni general Buonaparte, divizijska generala Bernadotte ino Serrurier z več drugimi. Malo za njimi se je pripeljal cesarski general Meerfeld. Na gradskem polji je Buonaparte pregledoval 12.000 francoskih soldatov, kateri so stali na prostoru ene ure hoda narazno po dolgem. Ti ino več drugih pojdejo skozi Ljubljano na Laško nazaj.

Posebni list k "Ljubljanskim Novicam" Nr. 27. in 28.

"Vsem poštmastrom napovedujem, da je mir sklenen, kakor sta nam grof Brandeis ino gospod Štol povedala, katera sta nocoj iz Leobna nazaj prišla, kamor sta bila zavoljo nam naložene vojskne naklade poslana. Ena kolona pod generalom Massena že nazaj gre. Mir je bil velikonočni ponedeljek v hiši gospoda Jožefa Eggenwalda sklenen, ino tekar v Pariz poslan. Jutri večer čakamo tekarja, kir bo potrjenje z Dunaja prinesel."

Pisano v Gradcu 19. malega travna 1797.

Pillstein.

Prvi poštni oficir.

Novice iz Gradca nam (26. malega travna) pripovedujejo, da je svitli cesar že mir podpisal. Zdaj še čakajo, da potrjenje iz Pariza pride, potlej se bode zdajci vsem oznanil. V tem že Francozi nazaj iti začnajo, ino slišimo, da jih nekaj tavžent skozi Ljubljano nazaj pojde.

General Buonaparte je prišel denes (28. malega travna) v Ljubljano zjutraj ob osmih. Počival je do pol enajstih, generale predse pustil, z njimi ob pol dne kosil ino se ob dveh po pol dne dalje po tržaški cesti peljal. Prebivališče je bil vzel v škofiji ino ljudem se pri oknu pokazal. Truden je videti; vendar pravijo, da ima trdno zdravje.

Napoleon Buonaparte.

General Napoleon Buonaparte je rojen na otoki Korsiki pod francosko krono. Njegov oče je prebival

v mesti Ajaccio proti večernemu solncu tega otoka pri morji, ino je imel dosti zémelj pod saboj. Pred 15 leti umerje ino zapusti 4 sinove ino dve hčeri. Francoski oblastnik čez Korsiko je rad imel Buonapartove otroke, poslal je dva starejši sina v Pariz v kraljevo vojskno šolo, to je sedanjega generala, Napoleona z imenom, ino Jožefa. Oblastnik Marboeuf umerje v leti 1786., fanta izgubéta z njim svojega dobrotnika ino prideta iz Pariza domov k materi. Napoleon Buonaparte, sedanji general, bil je takrat v devetnajstem leti svoje starosti; tedaj je letos (namreč 1797. leta) 30 let star. *) Kadar se je v leti 1790. v Korsiki začelo prenarejanje deželeke oblasti, bil je Jožef, mlajši brat, izvoljen za moža pri vižarstvu otoka Korsike; starejši brat pak, to je ta, ki je zdaj general, bil je postavljen za komandanta enega batalijona deželnih straž v mesti Ajaccio. Laški jezik se je v zibeli naučil, francozovski zna bolj kakor vsak Korsikanec. Srednje postave je, bled, medel, vendar trdnega zdravja; ima rjave oči, kljunast nos, naprej pomakneno spodnjo čeljust, široko čelo. Vidi se mu, da je globoko zamišljen ino bistrovid. Tih je, malo besedi, dostih misli, ne tako živ, kakor drugi Francozi. Spomin ima trden, nikoli nič ne pozabi; kar je obljubil, vselej drži. — Dva brata sta se dobro priženila v deželi Provence. On je vzel v zakon vdovo generala Beauharnois (Boharnoa. **) (Dalje prih.)

*) V resnici je bil star 28 let.

**) Tako ima to ime Vodnik; sicer se piše: Beauharnais.

čič jo ureže časih po kranjski, piše pa prav nič in tudi ne zna. Dr. Wurzbach samo nemški. Notarji: Dr. Orel govori in piše slovenski. Dr. Zupanec ravno tako. Dr. Rebitsch govori samo kranjski. Dr. Ribitsch govori tudi samo kranjski.

* (Osemnajsta predstava dram. društva) bode v četrtek 30. marca, kakor se nam poroča, prav zanimiva. Igrala se bo namreč izvirna igra s petjem v 3 dejanjih „Jamska Ivanka“, ktero je spisal M. Vilhar že l. 1850. Igra se bode od dramatičnega društva v prav dostojni ponovljeni obliki na oder spravila in se je posebno muzikalni del jako pomnožil in primerno predelal. G. Kapelnik Schantel je komponiral mnogo novih napevov in celo delo instrumentiral, ktero je za predstavo vredil regisseur J. Nolli. Pelo bode v igri 6 oseb, namreč 2 soprana, 1 tenor, 2 baritona in 1 bas in pa velik zbor, ki ima posebno hvaležno nalogo. Če se že sploh sme ponašati dram. društvo s svojim zborom, bode ta pot storilo še več, ker se je zbor pomnožil in bode imeli priliko slišati kaj posebnega, ker bode pelo blizu 40 oseb v velikem finalu zadnjega akta. Začetek bode ob 1/8 8. uri. Nadejati se je posebno obilnega obiska, ker bode ta predstava napravila društvu znamenite stroške.

* (Za realno gimnazijo ptujsko) je ondotni mestni zastop kupil veliko hišo na primernem prostoru za 29000 f. Pripravljanje hiše bo stalo novih 6000 f. Prihodnje šolsko leto se gimnazija torej preseli v lastno poslopje.

* (Duhovske spremembe) v ljubljanski škofiji: Č. g. Jož. Krese, kapl. na Raki, je dobil faro Strug, g. Jurij Dernovšek z Iga v Mengeš, in g. Ant. Lenasi iz Logatca na Ig.

* (Zatočnik) je vsled odloka polkovniške sodnije v Petrinji vstavljen (suspendiran) na 3 mesece po §. 38 tisk. zakona, kateri pravi, da se političen list sme ustaviti, ako je trikrat zaradi pregreška in prestopka, ali enkrat zaradi zločina obsojen. Mesto njega izhaja „Branik“, kateremu je zadržaj, oblika, vredništvo in opravišstvo nepremeno. Kličemo tedaj Zatočnikovemu nasledniku: Le roi est mort, vive le roi!

* (Demanta), tega krasnega in dragocenega kinča se nahaja v Afriki od meseca do meseca več, tako da ni nič nenavadnega, da pridejo na Angleško zaboji polni demantov, ki so zavarovani po 150 do 200.000 gold. Vsled tega, zlasti pa, ker se dobivajo v Afriki tudi demanti po 50 in 80 karatov, odjenjuje vrednost in cena tega bisera.

* (K nemčurskim svetkovinam) pruskih zmag objavljamo, da število prusomanov vendar ni toliko, kakor bi utegnil kdo misliti. Pri svečanosti v Mariboru so hoteli na vseh gričih okoli mesta napraviti grmade. Pa samo dva pohlevna ognjiča sta brlela v črno noč, in na tako zvanem „Piramidenbügel“ ni pustil lastnik zanetiti ognja in tako so nekega svečarja hlapci po dolgem moledovanju samo toliko dosegli, da so smeli baklje držati k višku. V varstvo svečanost obhajajočih so bili baje najeti vsi postrežniki (Dienstmänner in Packträger), ker so neki domnevali protidemonstracijo.

Glasovi izmed občinstva.

(Za zadržaj in obliko tega predela ne prejemamo nobene odgovornosti.)

Hrvatski in Slovenski mili bratje!

Namenili smo v Kastvu dne 21. maja tekočega leta napraviti Tabor, in Vam vsim polagamo na srce, da se svojo nazočnostjo povišate sijajnost tega dne.

Bratje hrvatski, osobito Vi, dragi Istrani in prebivalci nekdanje sloveče Liburnije! Čitali in čuli ste o taborih, kakor jih je zdanja leta na dan poklicala bratinska nam Slovenija. Naš tabor pa naj bode prvi na hrvatskem zemljišču, in to baš v pokrajini istrski, kjer si podajata Hrvat in Slovenec bratovsko roko, naš tabor naj budi med Hrvati in Slovenci zavest, da so sinovi jedne te iste drage matere, jedne te iste širje domovine!

V srcu te širje domovine ti ležiš o Liburnija! svojim radnim prebivalstvom, na tvoje obale šumeče vdarja morje jadransko, pripovedajoče ti o slavi tvojih pradedov, ki so bili gospodarji morju, koje bi ti sedaj ptujci odvzeli. Tvoje ime in tvoja moč o narode! vozila se je nekdanj u tvojih brodovih po tvojem jadranskem morji.

„Vže močen na morji
Liburnjan je bil
Ko Rimljan se barke
Je tesat učil.“

To od nekdanj tvoje morje, o narode, živeči na primorskih obalah i po vsih zemljah na našem jugu, kjer zveni slavjanski jezik! to tvoje morje mora sopet tvojimi brodovi napolniti se, da na novo oživi tvoja trgovina in tvoje blagostanje.

Da! o narode! od slovenske strani gleda na tebe Snežnik, v pokrajini istrski diže se ti Učka gora, a na strani hrvatski beli se zreči na te stari Velebit.

Te gore videle so slavo praotcev tvojih, čule so zvonki glas krasnega jim jezika, čuvala so gorostasne stražarice — njihovo narodnost in njihova prava.

Naj tedaj tudi sedaj pridejo bratje nam Slovenci od jedne, a od druge strani Hrvatski nam pobratimi, da se družimo, složimo, da si roko in srce podamo za večno sveto vez.

I Snežnik i Učka gora i Velebit bodo sopet radostno gledali na svoje sinove hrvatske in slovenske, ki se, kakor nekdanj dedovi jim, zbirajo na taboru v

Kastavščini, braneči tu, u srcu slavjanskega juga, svojo narodnost in svoja prava, pleteči nove vezi sloge in ljubavi med Hrvati in Slovenci. Tako bode se faktično počel izvrševati ljubljanski program, sestavljen od najodličnejših domorodcev hrvatskih in slovenskih meseca decembra 1870.

Šumi o morje! zali staj i precvetaj na novo o Liburnija! ker u tvoji sredi zidamo si poslopje prihodnje nam sreče!

Živili Hrvati, živili Slovenci!

Živila istrska pokrajina!

Središnji odbor tabora:

Franjo Steidle, predsednik; Anton Rubeša, Franjo Marot, Ernest Jelušić, Franjo Kraljić, Franjo Sever, Jakov Velikonja.

Dunajska borsa 29. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih	58 fl 25 kr.
Akcije narod. banke	7 „ 26 „
Kreditne akcije	260 „ 50 „
London	124 „ 80 „
Srebro	122 „ 50 „
Napol.	9 „ 95 „

Na tisoče ljudi

ima zahvaliti svoje lepe lase edinemu, najzanesljivejšemu in najboljemu

pripomočku za lasno rast (haarwuchsmittel).

Ni je stvari, ki bi lase na glavi bolj branila in v rasteju podpirala,

kakor po vsem svetu tako znana in sloveča, od mediciničnih avtoritet preskušena, z najsijajnejšimi in čudovitimi vspehi kronana, od Nj. c. kr. apostolskega veličastva cesarja Franza Jožeta I. avstrijskega,

kralja ogerskega in českega itd. z izključljivo c. kr. privilegijo za ves obseg c. kr. avstrijskih držav in vseh ogerskih kronovin s patentom 18. novembra 1865, št. 15.810/1892 odlikovana

Resedina pomada za kravžljanje (Reseda-Kräusel-Pomade),

pri ktere redni rabi se celo najbolj gola mesta na glavi popolnoma z lasmi obrastejo, sivi in rudeči lasje dobe temnejšo barvo; ona lasna tla čudovito okrepeča, popolnoma in v malih dneh odpravi vsakojak oprhlanje in luskinanja, za vselej in v kratkem ustavi izpadanje las, daje lasom naravno svetlobo, lasje dobijo

valovito podobo,

in jih brani, da v pozno starost ne osive.

Zarad svoje jako prijetne vonjave in krasne zunanje oblike je poleg vsega kinč najfineji toaletni mizi.

Cena ene steklice s podukom (v 7 jezikih) 1 gld. 50 kr., s poštnim pošiljanjem 1 gld. 60 kr. a. v

Prodajalci dobé dostojne odstotke.

Fabrika in glavna centralna razpošiljavna zaloga za drobno in debelo pri

Karlu Polt-u

parfumeur-ju in lastniku večih c. kr. privilegij na Dunaji, Hernals, Annagasse 15, v lastni hiši, kamor naj se pošiljajo vsa pismena naročila, in kjer se naročila iz provinc za poslan gotov denar ali proti poštnemu povzetju najhitreje izvršujejo. (12)

Glavne zaloge so edino pri gospodih:

Viktor Grablowitz, lekarju „zum Mohren“ v Gradcu, Murvorstadtplatz; na dalje pri

Eduardu Mahru,

Matija Fürstov sin,

dišavarskemu kupcu v Ljubljani,

trgovec z nirnberškim blagom v Beljaku

in A. Hudelist v Celovcu.

NB. Kakor pri vsakem izvrstnem fabrikatu, poskušajo se tudi pri tem že ponarejanja in pačenja; torej prosimo, naj se kupci obračajo le na gori omenjene zaloge in naj pravo Resedino pomado za kravžljanje od Karla Polta na Dunaji izréčno zahtevajo, kakor naj tudi pazijo na gori tiskane marke.